

Urmare a examinării proiectului de act normativ în coraport cu conținutul și prevederile Legii nr. 215/2011 *cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova*, având în vedere lit. b) din art. 4 a Legii nr. 239/2008 *privind transparența în procesul decizional* exprim **obiecția** asupra conținutului/formulei/soluției normei propuse la proiectul hotărârii de Guvern, dat fiind faptul că, aceasta excede normele actului normativ superior, adică a Legii nr. 215/2011 *cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova* contrar prevederilor art. 3 din Legea nr. 100/2017 *cu privire la actele normative*.

Deci, proiectul în cauză prevede completarea *Regulilor suplimentare privind controlul la trecerea frontierei de stat*, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 297/2017 pentru implementarea Legii nr. 215/2011 *cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova*, cu pct. 13¹ cu următorul cuprins:

„13¹. Controlul minim la trecerea frontierei de stat prevăzut la pct. 13, poate fi efectuat în baza listelor și copiilor documentelor de călătorie prezentate în prealabil de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene către Poliția de Frontieră.”.

Astfel, conceptul mecanismului prevede prezentarea în prealabil Poliției de Frontieră de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a listelor și copiilor documentelor de călătorie ale șefilor de stat și de guvern, precum și membrilor delegațiilor acestora, a căror sosire și plecare au fost anunțate oficial pe cale diplomatică, pentru a putea fi efectuat controlul minim subiecților menționați.

Argumentarea obiecției:

Așadar, pornind de la art. 3 (“Noțiuni generale”) din Legea nr. 215/2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, acesta prevede că ***control la trecerea frontierei*** constituie *control efectuat la punctele de trecere a frontierei de stat pentru a garanta că persoanele, inclusiv mijloacele lor de transport și obiectele pe care le dețin, pot fi autorizate să intre pe sau să părăsească teritoriul Republicii Moldova*.

Art. 9 din Legea prenotată stabilește că ***Controlul la trecerea frontierei*** reprezintă un complex de măsuri efectuate de către Poliția de Frontieră – pentru a autoriza trecerea frontierei de stat de persoane și mijloace de transport, de către Serviciul Vamal – pentru a autoriza trecerea peste frontiera de stat a mărfurilor și a altor bunuri și de către alte organe de control stabilite de lege (alin. 1).

Conform art. 15, alin. (1) prevede că ***autorizarea trecerii frontierei de stat constă în recunoașterea legalității privind trecerea frontierei de stat de către persoane, mijloace de transport, trecerea peste frontiera de stat a mărfurilor și a altor bunuri***, care constituie condiție generală obligatorie, în toate cazurile.

Se atrage atenția că ***temei pentru autorizarea trecerii frontierei de stat servesc actele de călătorie valabile prevăzute de legislația cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, privind regimul străinilor în Republica Moldova, precum și alte documente stabilite în actele normative*** (alin. 2).

Prin urmare potrivit alin. (4) din art. 15 a Legii prenotate, ***autorizarea trecerii frontierei de stat de către persoane, mijloace de transport, trecerii peste frontiera***

de stat a mărfurilor și a altor bunuri prevede efectuarea controlului la trecerea frontierei, a controlului vamal și a altor tipuri de control instituite de lege.

Astfel, art. 18 din Lege prescrie că, *Controlul la trecerea frontierei se efectuează de către polițiștii de frontieră în comun cu colaboratorii vamali (alin. 1) iar **Decizia de a autoriza trecerea persoanei peste frontiera de stat o iau polițiștii de frontieră** (art. 19, alin. 1), *Polițiștii de frontieră sunt profesioniști specializați și instruiți corespunzător* (alin. 2).*

Prin urmare, e de remarcat că *controlul la trecerea frontierei se efectuează cu respectarea deplină a demnității umane, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, sex, religie, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, dizabilități, vârstă* (alin. 5).

În context, art. 18 alin. (5) prevede că *la identificarea persoanelor și a transportului se utilizează Registrul de stat al populației și Registrul de stat al transporturilor, iar identificarea biometrică a cetățenilor Republicii Moldova, care pleacă în statele membre ale Uniunii Europene se efectuează în baza datelor electronice ce se conțin în pașapoarte.*

Important este de a se înțelege că controlul la trecerea frontierei de stat, conform art. 20 și 21 este format din:

1. Controlul în prima linie (art. 20);
2. Controlul în linia doi (art. 21).

Iar conform art. 3 și 20 ar deriva că **controlul în prima linie** este format din:

- Control minim (art. 3);
- Control amănunțit (art. 20).

Astfel, alin. (1) și (2) din art. 20 deriva că stabilesc cerința obligatorie, în cazul **controlului minim**, care constă în faptul că, *la efectuarea controlului la trecerea frontierei, toate persoanele și mijloacele de transport trebuie să fie supuse unui control în prima linie pentru stabilirea identității acestora în baza prezentării actelor de călătorie.*

Tot aici *controalele în prima linie presupun verificarea, rapidă și imediată, prin folosirea mijloacelor tehnice corespunzătoare și prin consultarea, în bazele de date relevante, a informațiilor cu privire la documentele furate, deținute fără drept, pierdute sau anulate, a valabilității actelor de călătorie care îl autorizează pe posesorul legitim să traverseze frontiera de stat și a prezentei semnelor de falsificare sau contrafacere.*

La fel, *controlul în prima linie stabilit la alin. (1) constituie regula în cazul cetățenilor Republicii Moldova și al mijloacelor de transport pe care le conduc iar pe parcursul efectuării controalelor în prima linie, polițiștii de frontieră pot consulta bazele de date naționale pentru a se asigura că acele persoane nu reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de serioasă la adresa securității naționale, ordinii și sănătății publice* (art. 20 alin. (2)).

Astfel, înțelegem că *toate persoanele sunt supuse controlului minim la trecerea frontierei de stat **pentru stabilirea identității acestora în baza prezentării actelor de călătorie**, prin verificarea rapidă și imediată a acestora, prin folosirea mijloacelor tehnice corespunzătoare și prin consultarea, în bazele de date relevante, a informațiilor cu privire la documentele furate, deținute fără drept, pierdute sau*

anulate, a valabilității actelor de călătorie care îl autorizează pe posesorul legitim să traverseze frontiera de stat și a prezentei semnelor de falsificare sau contrafacere.

Totodată, alin. (3) din art. 20 stabilește că *în caz de necesitate, pentru cetățenii Republicii Moldova, controlul în prima linie va include și controlul amănunțit, care constă în:*

a) cercetarea completă a actelor de călătorie în scopul depistării unor semne de falsificare sau contrafacere, precum și a altor documente aflate în posesia persoanelor;

b) examinarea ștampilelor de intrare și ieșire, precum și a altor mențiuni ale autorităților străine aplicate în actele de călătorie ale persoanei;

c) solicitarea informației privind punctul de plecare și de destinație, precum și verificarea actelor însoțitoare care conferă dreptul de intrare sau de ședere într-un stat străin.

E de remarcat că **pentru străini**, controlul amănunțit la intrare include verificarea îndeplinirii condițiilor de intrare și, când este cazul, a documentelor care autorizează șederea și exercitarea activităților profesionale. Controlul amănunțit include examinarea detaliată care să acopere următoarele aspecte:

a) verificarea faptului că străinul întrunește condițiile de intrare și ședere pe teritoriul Republicii Moldova;

b) cercetarea completă a actelor de călătorie cu scop de depistare a unor semne de falsificare sau contrafacere;

c) examinarea ștampilelor de intrare și ieșire aplicate pe actele de călătorie ale persoanei pentru a verifica dacă nu s-a depășit termenul legal de ședere în Republica Moldova, în acest scop fiind consultat Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră, aprobat de Guvern;

d) verificarea punctului de plecare și de destinație, a scopului intrării și verificarea altor documente însoțitoare;

e) verificarea faptului dacă persoana, mijlocul de transport și obiectele pe care le transportă nu prezintă pericol pentru securitatea statului sau pentru ordinea publică. Această verificare presupune consultarea directă a informațiilor și consemnelor la frontieră referitoare la persoane și, în caz de necesitate, la obiecte, introduse în Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră și în alte baze de date naționale și internaționale, precum și acțiunile care trebuie întreprinse, dacă este indicat, în urma unui consemn la frontieră (alin. 4).

Iar la ieșire, **pentru străini**, controlul amănunțit cuprinde următoarele aspecte:

a) verificarea faptului dacă persoana este în posesia unui act de călătorie valabil pentru trecerea frontierei de stat;

b) verificarea actelor de călătorie, inclusiv a vizei sau permisului legal de ședere, pentru depistarea unor semne de falsificare sau contrafacere;

c) verificarea faptului dacă persoana nu este considerată a fi o amenințare la adresa securității statului și a ordinii publice;

d) examinarea ștampilelor de intrare și ieșire aplicate pe actele de călătorie ale persoanei la verificarea dacă nu a depășit termenul legal de ședere în Republica Moldova, în acest scop fiind consultat Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră;

e) consultarea consemnelor la frontieră cu privire la persoane și obiecte, introduse în sistemele informaționale automatizate naționale și internaționale (alin. 5).

Cu referire la **controlul în linia doua** e de menționat că, conform art. 21 persoanele supuse controlului în linia a doua sunt informate cu privire la scopul și procedura de efectuare a unui asemenea control. Aceste informații sunt disponibile în limbile de circulație internațională și în limba statului cu care Republica Moldova are frontiera de stat comună și cuprind, de asemenea, mențiunea că persoana poate solicita să i se comunice numele și numărul de identificare ale polițistului de frontieră care efectuează acest control, denumirea punctului de trecere și data la care a fost traversată frontiera de stat. Iar la decizia polițistului de frontieră sau la cererea persoanei, controlul în linia a doua se efectuează într-o încăpere separată.

În continuare comunic că, condițiile specifice de intrare în Republica Moldova sunt prevăzute în art. 17, iar lit. d) din alin. 1 al articolului prenotat stabilește că *Polițiștii de frontieră au dreptul să solicite justificarea scopului intrării străinilor în Republica Moldova, care sunt obligați să prezinte următoarele documente:*

d) pentru călătoriile întreprinse în scopuri politice, științifice, culturale, sportive, cu ocazia unor evenimente religioase sau în alte scopuri: invitații, bilete de intrare, programe în care să fie înscris, acolo unde este posibil, numele organizației-gază și durata vizitei sau orice alt document corespunzător care să indice scopul vizitei.

Necesar de menționat că, în unele Puncte de trece există "culoar" destinat controlului la trecerea frontierei de stat corpului diplomatic, prin care se autorizează trecerea delegațiilor oficiale, fie: șefi de stat, de guvern ș.a. La fel, în punctele de trecere unde nu există acest "culoar" angajații din punctele de trecere asigură trecerea frontierei acestora prin "culoare" libere, destinate altor categorii de persoane/transport.

Este important a se avea în vedere că, pot fi stabilite alte condiții de trecere a frontierei de stat (pe principiul de reciprocitate) în baza unor acorduri/tratate, conform art. 15 alin. 3 din Legea nr. 215/2011 *cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova* care stipulează că "Pot fi permise excepții de la prevederile alin. (1) în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte."

La fel, se constată un proces întrerupt al identificării persoanelor în forma propusă (pe baza listelor și copiilor documentelor de călătorie) contrar prevederii art. 18 alin. (5) din Lege, care prevede că *la identificarea persoanelor și a transporturilor se utilizează Registrul de stat al populației și Registrul de stat al transporturilor, iar identificarea biometrică a cetățenilor Republicii Moldova, care pleacă în statele membre ale Uniunii Europene se efectuează în baza datelor electronice ce se conțin în pașapoarte.*

Totodată, procesul de înregistrare a persoanelor în baza acestor liste și copii de pe documente de călătorie va fi unul manual (tapare manuală, literă cu literă), îngreunat și nu unul automat prin cititoarele de documente.

Astfel, se constată și lipsa raționamentelor în aceste modificări, cel puțin, în formatul propus.

În final, în vederea identificării unor soluții viabile, eficiente și efective se propune:

1. A se retrage proiectul de act normativ;

2. A iniția modificarea/completarea art. 20 din Legea nr. 215/2011 *cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova* cu referire la controlul în prima linie, având în vedere că art. 20 nu deslușește clar în ce constă controlul minim (aceasta derivă doar din art. 3 Noțiuni generale), când se trece în controlul amănunțit, cazurile, condițiile, regulile și subiecții.

3. A iniția modificarea/completarea art. 21 din Legea nr. 215/2011 *cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova* cu referire la controlul în lina doua, dat fiind faptul că art. 21 nu descrie mai deloc în ce constă acest control, iar controlul corporal nici nu se regăsește în acest articol, acesta fiind doar în art. 3 Noțiuni generale, luat în paranteze.

4. Ulterior, la modificarea și completarea *Regulilor suplimentare privind controlul la trecerea frontierei de stat, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 297/2017 pentru implementarea Legii nr. 215/2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova*, potrivit noilor modificări la Lege, a se ține cont și de faptul că hotărârea de Guvern menționată nu descrie clar nici controlul minim pentru: muncitorii transfrontalieri (Secțiunea a 6-a.), echipele de acordare a ajutorului (echipaje de intervenție) în caz de situații excepționale și de urgență (cap. VIII). Tot aici a se avea în vedere necesitatea modificării subpct. 9) din pct. 12 cap. II din Anexa nr. 4 la HG nr. 297/2017 în care se propune a substitui cuvintele ”controlul amănunțit” cu controlul în linia doua”.

Cu respect,

Octavian Troșenco

Tel. 078880768